

GENÇLER ve OKUMA *

GENÇLERİN OKUMASI ve BOŞ ZAMANLARI
ÜZERİNE ANKETLER ve DÜŞÜNCELER

Günther HEGEL

Bugün gençlik sorunları ile ilgilenen kimselerin hepsi, onlarda okuma zevkini ve okuma kabiliyetini, periyodikler ve gazetelerde olduğu kadar, kitaplarda da geliştirmenin inancına sahip olmalıdır. Aynı şekilde gençlere, uygun gelecek olan okuma parçalarını, onların ellerine vermek için çaba göstermeğe mecburdurlar. Eğitimci, genç çocuğa, okuyacağı parçaları akıllıca seçmeyi, okuduğu parçalardan en çok faydalanma hususunda uyanık bulunmayı mümkün olduğu kadar öğretmeye yardımcı olmalıdır.

Bu amaca ulaşmak için ilk önce gençlerin okumaya ayırdıkları zamanı öğrenmek bakımından (örneğin, diğer bilgi veren araçlara ayırdıkları zamana kıyasla) bir anket düzenlemek gereklidir; neler okuyorlar, ne çeşit kitaplar okuyorlar, bunları okumalarının sebebi nedir; okumaları neden ileri geliyor?

Bu ayrıntıların bilinmesi, her

eğitimciye veya bir örgütün sorumlularına, en etkin çözüm yollarını seçmede ve çalışmasını objektif esaslara dayandırmayı organize etmede yardımcı olacaktır.

Anketlerin sonuçları

Daima söylendiği gibi gençlerin okumadığı korkusunun aksine olarak, gençlik eskisinden daha çok okuyor. Gençlerin kitap satın almadığı ve düzenli bir şekilde okumada gösterdikleri sayıca artış, yetişkinler ve yaşlı kimselere oranla, çok fazla artmıştır. Çocuklar ortalama olarak 8 yaşlarına doğru, kendi başlarına okumaya başlıyorlar. 14 - 16 yaşlar arafındaki çocukların pratik olarak hemen hepsi okuyorlar. Genç okuyucuların % 70'i ilk kitaplarını, cep kitabı olarak basılmış şekilde ve 12 - 15 yaşları arasında okumaktadır. Büyük bir basımevinin cep kitabı okuyan okuyucularının % 57'si, 15 - 25 yaşları arasındadır.

1959 dan 1966 ya kadar (Danimarka'da yapılan bir ankete nazaran, rakamlar şüphesiz diğer memleketlerden farklı olacaktır, fakat

(*) Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni XVI/3'üncü sayıda, Richard Bamberger'in aynı başlığı taşıyan ve fakat tamamlayıcı bilgileri kapsayan makalesine bakılması.

oranlar aynı derecede olacaktır) muntazam bir şekilde kitap satın alan 15-18 yaş grubu arasındaki gençlerin oranı % 15'den % 25'e kadar arttığı 18-24 yaşları arasında ise % 19'dan % 34'e kadar arttığı görüldü.

Buna oranla 41 yaşla 50 yaş arasındaki yaşlı kimselerde ise % 11'den % 22'ye yükseldi, 50 yaşından yukarı olanlarda ise sadece % 3'den % 12'ye yükseldi. 18-30 yaşları arasında, düzenli olarak kitap satın alanların sayısı ise % 150 arttı. (Büyük şehirlerde % 36, diğer şehirlerde % 23, köylerde % 8).

Son anketlerden anlaşılıyorki, boş zamanlarda okuma, birinci plânda % 30 arasında yer tutuyor. % 10'unda ise radyo ve televizyon yer alıyor. Aşağıdaki rakamlar, kültür seviyesi ile okuma zevki arasında bir ilişki bulunduğunu gösteriyor.

Eğitim seviyesi

İlkokul

Ortaokul (I. dönem)

Ortaokul (II. dönem)

Bakalorya, yüksek öğretim

Telespektatörler Devam edenlerin % sayısı	Okucular edenlerin %'si
33	47
27	51
23	58
15	64

Anketler gösteriyor ki 14 yaşından aşağı olan çocuklar, hikâyeler, serüven romanları, tarihî ro-

manlar, yahut bilime giriş, seyahat yazıları, eğlendirici parçaları okuyorlar. Fakat bu yaştan sonra gençlerin ilgisi yavaş yavaş ihtisas veren eserler üzerine çevriliyor ve 20 yaşından daha genç erkek çocuklarda % 15'den % 30'a yükselirken, genç kızlardan 18 yaşındakilerde ancak % 3'den % 9'a yükseliyor ve sonra 30 yaşına doğru ise % 6'ya düşüyor. Yarı ilmi olan eserlerin ve sınıflandırılması güç olan eserlerin ve yine zamanımızın problemleri üzerine yazılmış eserlerin, erkek çocuklarda olduğu kadar, kızlarda da çok fazla ilgi uyandırdığı görülüyor.

Okumaya ayrılan zamanda gençlerin % 60'ı gazete, % 54'ü kitap, % 46'sı magazin, % 20'si diğer periyodikleri okuyorlar. Kitap okuyucularının içinde, aynı zamanda gazete, magazin ve periyodik de okuyanların oranı yarının üstündedir.

Federal Almanya Cumhuriyetinde okuma, genç işçilerin % 41'inin yüksek sınıf öğrencilerinin % 78'inin tercih ettikleri bir meşgaledir. Bu iki grup arasına % 58'le teknik çırakları ve % 63 oranile ticaret alanındaki çıraklar girerler.

Bu son iki katagoriye giren gençlerin Bakalorya'dan aşağı bir öğrenim seviyesi vardır. Bunlar sırasile şunları okuyorlar : a) gazeteler ve periyodikler (% 50'den fazlası sadece popüler bir gazete okuyorlar); b) popüler magazinler; c) kitaplar, özel eserler ve müracaat

kitapları, macera kitapları kadar rağbet görüyorlar.

Okuyacağınız eserleri nasıl seçiyorsunuz? sorusuna ise şu cevapları veriyorlar : (% 42) ebeveynin ve tanıdıkların tavsiyesile; (% 23) filme alınan kitaplar yoluyla, (% 8) i bir okuma çevresinin üyesi olarak. ek az sayıda da basılmış bir makale veya bir basın evi'nin müsbet salık vermesi yoluyla.

O halde gençlerin pek çoğu kitaplarını kendi başlarına seçemiyorlar, genellikle, kitaplarını vasıtasız olarak çevrelerindeki diğer şahısların tavsiyeleri ile seçiyorlar. Sadece yüksek sınıfların öğrencileri, edebi tenkidler yapıyorlar. Gençlerin kendiliklerinden, okudukları kitapların değer derecesini ve hatalarını tartışmaları nadirdir.

Genellikle hiçbir tartışmaya veya eleştirici düşünceye yer vermeden kitaplar sadece «yutulur».

Sizi okumaya yönelten sebepler nelerdir? sorusuna verdikleri karşılık ise : Devamlı olarak kendini yetiştirme arzusu; sıkıntıya karşı ferahlık verici olarak; günlük hayatın ve mesleki ortamdan kaçma; zor bir durum, bir gaile ve endişe karşısında gerginliği giderme gibi sebeplerdir.

Yetiştirici kaynaklar arıyanlar için, artık anahtar kelime «information : Danışma»dır. Gittikçe artan bir gelişme gösteren bir dünyada yaşadığımızdan, gençler, fikirleri ve

temel olan olayları formasyonlarına asimile edebilmek için, bu gidişe ayak uydurmak konusunda açık bir şekilde büyük bir ihtiyaç duymaktadırlar. Bu gelişme, hareketini takip etmeyen kimse, sonradan bu kecmeyi güçlkle telâfi eder, bu gerçekten de terminoloji'nin gelişmesinden meydana gelir.

Pedagog Th. Wilhelm, gittikçe artan bu öğrenme arzusunu, bir özgürlük ve iç huzuru kazanma ihtiyacı olarak izah ediyor. Kitap, her zaman bizler için gazetelerden daha çok ve yüksek derecede bir dokümanter değer taşır. İnsan muhtevasını bir az bilmek şartile, anlaşılması kolay, değerini uzun zaman kaybetmeyen bir referans kitabından — özellikle cep kitaplarından — aktüaliteyi eskiden olduğundan çok daha fazla, yakından izliyor.

Anketler gösteriyor ki, çeşitli kültür seviyelerindeki okuyucular kitapları okumak üzere ele geçirmek için çeşitli kaynaklara baş vuruyorlar. Genç işçiler ve teknik alanda çalışan çıraklar — ki bunlar orta öğrenimlerini yapmamışlardır. — asla kitap sahibi olmamışlardır. Genellikle birbirlerinden veya ticarî kitap ödünç verme kütüphanelerinden kitap temin ederek okuyorlar. Bu da nihayet, işçilerin ödünç aldıkları kitaplara ödedikleri para, kendilerinin kitaba verdikleri önemi gösterir. Piyasada çalışan genç işçiler, diğer gençlerin devam ettikleri kütüphanelere, kilise kü-

tüphanelerine, halk kütüphanelerine, kulüp ve dernek kütüphanelerine, çok özel durumlarda giderler. Bu öğrencilerin % 14'ünün kendilerine mahsus kitapları vardır. Lise öğrencilerinde ise bu oran % 50'yi geçer. Ayrıca kitapları satın alacak kadar ilgi duyan gençler, çok sayıda ödünç kitapda ahyorlar; şahsi kitaplarının sayısı ile, halk kütüphanelerinden ödünç aldıkları kitapların sayısı arasında doğru bir orantı vardır.

Sonuçlar ve eğitimcileretavsiyeler

Herşeyden evvel gençleri daha çok okumaya yöneltmek için diğer bazı çareler bulmak lâzım gelecektir.

En etkin şekil, kitaplardan söz etmektir. Eğer bir kimse o kitapları okumadı ise konuşmalarda, sohbetlerde onun bir yanda kaldığı hissedilir. David Reisman (The Lonely Crowd) adlı eserinde, modern bilgi vasıtalarına baş vurmanın, özellikle gençler arasında, kendilerini göstermeye ihtiyaç hissettikleri zamanla sıkı sıkıya bir ilgi görülüyor. O kadar çok bilgi gösterisi yapmadan, bir çok durumlarda insanın kitaplara neler borçlu olduğunu göstermek mümkündür. Kitabı okuyanın bizzat kendisi, okuduğu kitaplardan, eğer bir kısım bilgileri kendisine alıkoyabiliyorsa ve sonradan bu bilgileri başkalarına ileterek onları okumaya teşvik ediyorsa, bu kimse

bu işten en çok faydalanır. Okul ve kütüphane çevresindeki bu çeşit karşılaşmalar, çok kısa süreli olduğundan, hattâ küçük gruplar halinde tartışmalar da zaman bakımından aynı şekilde olduğundan, söz konusu eseri okumaya çocuğu ikna etmek için kullanılacak sözleri iyi tartmak lâzımdır.

İnsanlar kendi muhayyilelerinde, realiteye doğrudan doğruya uymayan kendilerine özgü olan suni bir dünya yaratırlar; bu durum içinde çeşitli durumları dünyanın, tabiatın ve sosyal hayatın ilişkilerini anlamayı dener. O halde edebi değeri az kitapların tümünü birden değersiz görmek için hiçbir sebep yoktur. Bu tip kitaplara macera romanları ve resimli bandlar da dahildir ve bu resimli bandlar, aynı adlı ve büyük edebi değeri olan kitapların bir modelidir. Fakat herşey onları okuyanlara bağlıdır. Büyükler ve terbiyeciler, ellerinden geldiği kadar okunan bir şeyin mânasını belirtmeye ve sorular sorarak, onu daha evvel başka şekilde kazanılmış bilgilere ve gerçek hayati durumlara bağlamaya gayret göstermeye mecburdurlar.

Çok çabuk ve düşünmeden yarıya varacak yerde, gençlere sabırla sorular sorarak ve dinlemesini bile rek, onları bilinçlenmeye yöneltmekle daima iyi sonuç alınır. Öğrenme psikolojisi göstermiştir ki; gençlerde okuma zevki ve gayret göstermenin uyanması, eğer gençler kendi okumalarının bir başkasının, özel-

likle büyüklerinin dikkatini çekiyorsa, o zaman okuma zevki ve gayreti beliriyor. O halde gençlere, kitabı geri verirken veya o kitabı okuduklarını söylerken, eser hakkında intibalarını sormak fırsatını kaçırmamak uygundur. Bir gence bir kitap verildiği zaman, kesinlikle neden bu kitabı seçtiğini sormak, kitabın kapağı ile ilgilendiği kadar, okuduğu zaman içindekileride çok seveceğini göstermek ve okuduğu zaman neler düşüneceğini bilmek çok önemlidir. Ayrıca çok kültürlü kimselerde iyi bir kitap hakkında hüküm vermek ve özünü kavrayabilmek için başkalarının fikrini öğrenmek ihtiyacını duyarlar. Gençlerin yargılarına baş vurmak onları ciddiye almak demektir. Bu da nesiller arasında olumlu bağlar kurmak için yeterlidir. Bazı dış unsurların etkisini küçümsememek lâzımdır. Meselâ, söz konusu kitabı gösterebilmek yararlıdır. Yazarının hayatı hakkında bir kaç kelime söylemek, bu çok kere, kitabın gömleğinde yazılı küçük açıklamaya baş vurarak yapılabilir. Veya kitabın adını açıklamak bütün bunlar daha kitabı okumadan meçhulün kapılarını yarı yarıya açar. Bazı hallerde kitabın sürümünün fazla oluşu, bir gazetede veya magazinde yayınlanan kitapçıların başarılarını gösteren listeler kadar, okumayı zorlayan sebepleri teşkil ederler.

Bir de kitap önemli bir olayı hi-kâye ediyorsa ve bu kitap derhal sa-

tışa çıkıyorsa okunmasına vesile olur. Sosyopolitik alanda, bilgi verme organı olan kitap, geniş ve çabuk yayılması dolayısı ile, kütülecilerin fikirleri üzerine, kısa zamanda etki yapan bir araç olmuştur. Meselâ Rahip Martin Luther King'in öldürülmesi olayı üzerine yazılan güzel bir kitap, Viet-Nam veya Orta-Doğu savaşları üzerine yazılan kitaplar genç okuyucuyu, yeniden, aktüalitenin diğer bir konusu üzerinde, basın'ın yayınladığından daha nüanslı, daha düzenli ve daha geniş bilgi veren kitaplar aramaya sevkedecektir. Ana babalar, öğretmenler ve gençlerin eğitimi ile ilgilenen kimseler gençlere kitaplardan sadece önemli bir şey olarak bahsetmekle kalmamalı, bizzat kendileri kitaptan çocuklara ilginç paragrafları okumalı, çocukları ve gençleri kitapçıya ve kütüphaneye götürmeli orada kitapları incelemelerine ve karıştırmalarına yardım etmelidirler; çocuklara bir katalogun nasıl kullanıldığını göstermek, onlara bir kitaba gerçekten ihtiyaç duyuluyorsa bu kitabı kredi ile almanın da mümkün olduğunu göstermek lâzımdır.

Gençlere, yeni yayınlardan haberdar olmak için nasıl bir yol takip edileceği açıklanmalıdır. Kitapların, gazetelerin ve periyodiklerin kritiklerini takip etmeli midir? Yahut kompetan bir kitapçıya muntazaman başvurmalı mıdır? Açıklanmalıdır. Aynı şekilde küçük bir deftere okunması salık verilen kitapla-

rın adları veya satın alınması arzulanan kitapların adları yazılmalıdır. Son olarak şunu da söyleyelim ki gençler kitabın kapağına karşı — özellikle bu kapak renkli olursa ve iyi düzenlenmişse — fevkalâde hassastırlar. O halde kitapların ortaya konması ve sergilenmesi çok önemli bir rol oynar. (Resme bakınız). Nihayet genç okuyucuyu gerçekten ilgilendirmek için çeşitli alanlar arasında ve bilgi verme vasıtaları arasında ilişkiler kurmak ve faaliyetleri birleştirmek önemlidir. Marshall McLuhan bu çeşitli yolların birinin öteki üzerine pozitif bir etki yaptığını gösteriyor. Bunun içindir ki, bir olaylar topluluğunun optik veya akustik yoldan gösterilmesi edebi tasvirin etkisini kuvvetlendirir veya aksi olur. Bu birbirine bağlı çalışma imkânı gençlere büyük imkânlar sunar. Psikoloji, zekâ ve öğrenme kabiliyeti arasında bir tıpkılık olmadığını göstermiştir. Bir problemin anlaşılması onun takdim edilmiş şekline de bağlıdır. Bilgi verme vasıtalarının kullanılması, bir zekâyâ sahip olan ve orta dereceli bir okul formasyonuna sahip bulunanlara özellikle etkilidir.

Gençlerin ufuklarını genişletmek, zevklerini geliştirmek ve böylece bir çok ana-babayı ve öğretmeni, zihni gelişmenin gecikmesinden dolayı endişeye düşüren bu duruma karşı mücadele etmek için, henüz kullanılmayan çeşitli imkânlar ortaya konulur. Eğer 16 yaşında

bir çocuk sadece Beatle'lerle ilgileniyor ve bütün cep harçlığını Beatles plâklarına harcıyorsa ve bütün gün onları çalıyor, çocukla eğlenmek, azarlamak, yasaklar koymak, hiçbir şeyi değiştirmeyen ve yine çocuğu, klâsik müziğe veya Shakespear'i okumaya yöneltmeye çalışma boşunadır. Fakat çocuğa gayret verilir veya Beatle'ler üzerine çevrilmiş bir filmi göstermeye davet edilirse olayın bir başka yönü ona keşfedilmiş olur; gözlemin ayrıca çok genç olmaları için de değeri vardır. Beatle'ler hakkında veya beyaz perdenin meshurları ve şarkıları hakkında yazılmış, okunması kolay bir kitap üzerinde herhalde ilgilerini uyandırmak mümkündür. Film kahramanları bir rolün tamamile sınırsız bir temsilcisi değildir — ritm ve extase — insanların davranışının bir modeli, takip edilmesi veya kâçınılması gereken bir örneğidir.

Bu konuda televizyon ve basın gibi yayım vasıtalarının kullanılmış şekillerini, kitapların okunmasında kullanılmasını müşahade etmek gerekir, bu şekilde geleneksel olan okuma itiyadı olumlu olarak tamamlanır. Daha bir çok noktaların yerine getirilmesi gerekiyor, fakat yapılan müşahadeler bir kaç gerçeği tesbit etmeye yardım ederler :

1 — Bu yüz yılın okuyucusu, kendine lüzumlu bilgileri ararken, televizyonla, basın yayın yolu ile sunulan bilgilerde seçiş yaptığı gibi, kitaplarda da, seçiş yapması lâzım-

dır. Bu demektir ki bu kimse kendi kendine hangi kitabı satın alacağını veya okuyacağını değil; bu kitapta kendisini ilgilendiren ne var onu kendine sormalıdır. Konuların listesi veya indeksi incelenerek vakit kazanılabilir.

2 — Çeşitli yayın vasıtaları ile bize verilen konular o kadar zengindir ki, yeni olan bilgilerle, çok daha evvelden tanınan arasında bir ilişki kurmak için daimi gayret srafetmek lâzımdır. Kitaplar söz konusu olduğu zaman, aynı şekilde kitapların kavranabilme derecelerine ve anlaşılabilir olma sınırlarının ne olacağını bilincine varmak lâzımdır. Bu kazanılan bilgilerin esası üzerindeki ilgiyi geliştirmek için en güvenilir yoldur.

3 — İlk bakışta, kitap daha ziyade şahıslara teker teker hitap eder; televizyon, radyo, yayım ve halkoyu forumları, daha ziyade basın, az veya çok sayıdaki gruplara hitap eder, fakat kitapların okunmasında da bazı sosyal taraflar olabilir. Kitaplar da hiç olmazsa, ekseriya filmlerde, makalelerde yahut televizyon yayınlarında yapıldığı gibi tartışma konusu olmalıdır. Şu veya bu kitabı bir diğer şahısla veya diğer bir kaç şahısla okumak, bu kitabın muhtevası hakkında, zengin bir tartışma yapabilmek için lüzumlu şartları yaratmak amacıyla, düşünülebilir. Günümüzde okuma, diğer çalışmalarda olduğu gibi yalnız, tek başına yapılmamalıdır, çünkü kitap

üzerinde iyi düşünülmediğinden kazanılan intibalar zararlı etkiler yapabilir.

Bunun içindir ki çeşitli sektörler arasında işbirliği kurmak lâzımdır. Okulda öğretilen konuları akıllıca tamamlamak veya belkide bir eksiği kapamak amacıyla, ebeveyn'in çocuklarının okuyacakları şeylerle daha fazla ilgilenmeleri lâzımdır. Özel eserlere gençlerin gösterdikleri dikkate değer ilgi, meslekleri ile ve çalışma alanları ile ilişkili olduğunu ispatlıyor. Gençlere okuma zevkini vermek inancında bulunan bütün kitapçılar ve kütüphaneciler, gençlerin problemleri hakkında yeter derecede bilgiye sahip olmalıdırlar ve daha özel olarak da yine boş zamanların kullanılmasında bir fikirleri olmalıdır.

Bundan başka, eğer ödünç alınan kitapların sayısı ile, satın alınan kitapların sayısı arasında bir oran bulunduğu doğru ise, kitabeveleri ve kütüphaneler arasında bir rekabet fikri bulunmamalıdır. Eğer bir genç bir kitabı çok pahalı bulursa, bizzat kitapçı onu, kitabı okuyabileceği bir kütüphaneye yollamalıdır; aksine olarak genç okuyucu kendisinin çok hoşuna giden bir kitabı geri getirdiği zaman, kütüphaneci ona, ucuz satış yapan bir yerde bu kitabın bulunduğu dikkatini çekmesini bilecektir, şüphesiz kütüphaneci genç okuyucuya, okuma alışkanlığını verme konusunda katkıda bulunacaktır; eğer genç okuyucu söz konusu

kitabı gerçekten satın alıyorsa, gelecekte daha çok kitap alabileceği dü-şünülebilir.

Almanya Federal Cumhuriyetin-
de, dini kitaplar üzerine, uzman ki-
tapçılarla yapılan bir anket göster-
miştir ki, dini konularla ilgilenen
kimselerin pek çoğu kiliseye gitme-
yen, eğitim ve davranış gibi diğer
mesleklerle meşgul olanlardır. Bu
müşahadeler ayrıca, (mutatis, mu-
tandis) değiştirilmesi gerekeni de-
ğiştirerek, politika, ekonomi ve tek-
nik için bir anlam taşırlar. Pek çok
kitap, biyografik, eğlendirici veya
sadece yararlı olma açısından, genç
okuyucuyu, kendisini ilgilendiren
parçaları okumasına yardım edecek
şekilde bu alanları ele almaktadır.

Henüz bir çok alanlarda, bazı
önemli konulara dokunmak için,
yardımcı araçlara baş vurmanın ka-
çınılmaz olduğu, yeteri kadar dik-
kate alınmıyor. Ayrıca denilebilir ki,
televizyon yayınları, gazete makale-
leri, konferanslar, vaazler, seçim
nutukları, hattâ bütün ekonomik ve
teknik olaylar, akla gelen her soru-
ya cevap veren kitapların mevcut ol-
duğundan haber vermeyi fırsat bil-
melidir. Bilinmez nedendir, sadece
bilimsel alanda, sağlam bibliyograf-
ya vermek adet olmuştur. Bu bibli-
yografyalarda bu kitapların faydalı
olduğu geniş bir şekilde gösterilmiş-
tir. Eğer doğru ise Marshall Mc Lu-
han'ın dediği gibi biz «Pcstlitterarie
edebiyattan sonraki devir»e girdik;
artık kabil olduğu kadar çok gayret

sarfetmemiz ve diğer yayın araçla-
rından yardım almamız ve kitaplar-
dan mümkün olduğu kadar fayda-
lanmamız lâzımdır. Bunun için kita-
ba baş vurmanın bilinçli, düzenli ve
kabil olduğu kadar etkili olması lâ-
zımdır.

Bugün okuma pratiğini geliştir-
me, okul formasyonu ve mesleki
formasyon gibi aile terbiyesinin ta-
mamlayıcı bir parçası olmalıdır,
Gençlerle yakından ilgilenenler veya
herhangi bir sosyal hizmet veyahut
bir din adamları topluluğuna men-
sup olanlar, kitapların mecmualar-
ının, şahıslar ve gruplar için faydalı
olan fonksiyonunu belirtmeye, onla-
rı bunun bilincine vardtırmaya, on-
dan örgütlenme plânı üzerinde neti-
celer çıkarmaya çok enerjik bir şe-
kilde çalışmaya mecburdurlar.

Nihayet, diğer yayın vasıtaları,
okumaya önem vererek, meselâ te-
levizyon yayınları programlarını,
şiire, yahut kitaplar ve önemli gaze-
te makaleleri — ki bunlar içinde,
zevkin gelişmesine ve gençliğin de-
ğerlendirilmesine geniş yer verile-
cektir — üzerinde tartışmaya tahsis
ederek kendi fonksiyonlarını artır-
abilirler ve buna mecburdurlar.

Öğrenme psikolojisi gösteriyor-
ki, insanlar kişisel tecrübelerini ve
kendilerine özgü değerlendirmeleri-
ni, çeşitli durumlarda tamamen
transfer etmek gücüne sahip değıl-
dirler. O halde zaman zaman (ede-
bi münazaralar) tertipleme veya

kitapların adını söylemek yeterli değildir; çok kere bu çeşit düşünmenin, toplum formasyonu kadar kişilerin formasyonunun oluşumundaki önemini açıklamak ve altını çizmek lâzımdır. Aynı şekilde, okulda matbaanın keşfinden, yahut çok daha iyisi reform için ilk basılan kitapların öneminden söz etmek yeterli değildir. Okulda, öğretim süresince, açık bir girişi, dolaylı bir yöneltişi, entellektüel alanın yardımcıları olan, bütün yayın vasıtalarını öngö-

ren programlar nadirdir. Bu durum öğretmen okullarında bile söz konusu değildir. Pedagoji ve didaktik, antropolojik ve psikolojik ve kısmen sosyolojik araştırmaların bu alanlara getireceklerinden tamamen mahrumdurlar.

Bununla beraber, modern toplumun gelişerek bizi geçmesini istemiyorsak, bu görevi ihmal etmememiz lâzımdır.

Çeviren : Nihâl BORCAKLI